

No. 9.

Virmdeena 27. Februar

1867.

Geschäfes finnas.

No Rihgas. Rihgas krohna-bankas kantoris finnamu darrijis, fa te pehrl Kreewis-semmes dseljuzetta beedribas alziju suponus 15 deenas preefch mafschanas termina un arri pehz tam, samehr wehl nau 4 1/2 gaddi pagahjuschi; mafsa par suponeem, fas 3 rub. 12 1/2 kap. wehrtibā, 3 rub. 60 kap. un pehz scha tigus mafsa arri par teem preefahrtigeem suponeem, fur tad no tahs par suponeem i^r mafschamas naudas atnemm 4 prozentos par turklaht waijadsgu isdarrishanu.

No Pehterburgas. Karra-generalala passud-dinaschana no 4ta Februar f. g. Stabsta, fa tee saldati, fas us labdu laizian, islaistti fehrst, turp un atpakkat pa Dinaburgas Witepskas dselju-jellu — 3schawaggenu klasse warroht braukt, kad tee til aismaska 30 prozentos no tahs pehz takses mafschamas jellauaudas.

Wehl no Pehterburgas. Pehz wissangstaki apstiprinate walss-podohmneefu spreedula no 16ta Januar f. g. irr nolists, fa, kad us jeb fahdu wihssemneelu muischas paleek par krohna peederrumu, tahs semneelu semmes, fas turklaht peederr, pehz teem brihwaischanas liffumeem no 19ta Februar 1861 buhs pahroht teem, kam tahs jou rohla. Krohna parradu tahm pahrohtahm mahjahn tadt peerakstis fa tahdu, par fo pažhi tee grunts gabbali paleek kihla til ilgi, samehr tas aiedewums buhs atlihdsnahts. Likkai tahs muischu semmes tils Domehnau teesas waldischanai padohtas.

Ahrsemmes finnas.

No Wahzsemmes. Ar Seemeleelu walstu bee-dribas leelo walsts runnas-deenu wehl tikkai eesah-

kums ween. Iswehletee weetneeki sanahkuschi, het teem lihds arri suhdsibas pahr netaisnahm wehleschan nahm un tadeht nu suhdsibas bes galla. Stabsta, fa fabriku fungi, meschalungi, zellu usraugi u. t. ptohs fewim padohthus laudis ar warru speeduschi, Iai to un to wehle, jo zittadi tohs no darba alkaidischoht. Tas nu wijs taggad nahk kaijumā un nu wijs tas teek smalki ismeklehts. Kas finn, fas wehl isjuls. Frankfurtes — agratas brihwilschetas — eedsihwotaji suhtiuschi weetneekus pee Pruhschu Lehnina, to lubgt, Iai to parradu, fas karra-laila no wianu banka nemts, tohs 5,747,008 florinus ne-peefaitoht winnu pilssehtai par parradu, het winnu zittureisejai walstei par parradu, fas tad no Lehnina walsts lahdes aismaskojams. Schee weetneeki tad nu sawas pilssehtas waldischanat us mahjahn ralstiuschi, fa kehnisch ittin laipnigi winnus effoht usnehmis, itt schehligi pahr winnu pilssehtu runnajis un opfohljees, fa winsch pahr to gahdaschoht, fa Iai winnu pilssehtai ir us preefchu labbi labjhahs. Tad teizis fa wiani labbi darrijuschi, fa fewi ne-meslejuschi taisnoht par to usliktu karra-mafsu, jo karra-teesa to effoht pehz ihstas taisnibas darrijusc. Winsch buhschoht gahdaht, fa wijs teekohf jo ahtri ismeklehts un ja atraddischotees, fa ta dassa, fas pilssehtai mafschama, effoht par gruhta, tad buhschoht parwehleht, fa ta teek atweegloia. Arri ministeru presidents Bismarks ar winneem lohti laipnigi runnajis un drohschi warroht zerreht, fa us preefchu buhschoht winnu pilssehtai labbast laisti.

13ta Februar Lehnina pilli hijuse balle, fur kehnisch pats wihsu dserdams fazzijis: Us wesselibu wiſſeem teem waldischeem, fas ar manni to seemeta

wahzu beedribu zehluschi un us to zerribu, la muhsu tautas un winnu weetneeki tai paschā prahā un garā to darbu strahdahs, la Mehls to winneem us-wehlejuschi. Salzschu lehnina suhtichts weetneeks wissas beedribas wahrdā par to gohdu pateizes un us wissas beedribas presidenta, Pruhschu lehnina, wesselibu dsehris. Ar to ustizzibas swehrestibū daschūs weetās wehl eijoht gruhti. Bitti krohna ammatneeki gan dohmajoht, la, kad winnu zitt'reisejs waldineeks wairs ne-effoht sawā gohda-wetā, tad arri wairs nekahda swehrestiba schohs pee ta neseenohbt un schee warroht bes nekahda apdohma jaunam waldineelam, Pruhschu lehninam, swehreht. Bet zitti atkal dohmajoht, la wezzam waldineelam pascham waijagoht schohs atlait un til tad ween teem effoht brihw jaunam waldineelam ustizzibū sohliht. Tē tad nu gaddahs, la daschi wezzi waldineeki par sawu pasaudeu waru errodamees, labprahrt to brihwibū tuhlin, kad luhdsahs, neisboddoht, bet kawejohbt zik ilgi warredami. Ko tas wiss winneem warr lihdseht! Tas jau slaidri redsams, la sawu suduschu warru un gohdu tee neweens wairs nedabhuhs atpakkat.

Jaunakahs finnas stahsta, la tas no waldischanas gohda atstahjees Nassaues erzogs ar Pruh scheem no derrejis sawas pahtuksas un dsihwes deht. Winsch paturrehs preelsch fewis trihs pillis ar 2900 puhr weetahm leelu meschu un sawu dsimigrunti Lehnigsteine; tad wehl pussi tahs naudas, las no sahda awota eenahkoht par seltera uhdeni. Wezzakais prinjis dabbujohbt 36,000 florinas. — Woi tad newarr dsihwoht? — Bet ar Hannoweres wezzo lehnina wehl nemas newarroht salihgt; nesa tur newarroht isschekirt krohna mantu no lehnina mantahm un lehniasch pagehroht krohna mantu arr ihds — ko tas nekahda wihsē newarroht zerreht dabbuht.

No Ghstreiku walstes. Kamehr taggad Ungari dabbujuschi ko gribbejuschi, kamehr teem eezeltti sawi paschi ministert, tamehr tee wairs nekahdai janai eetaischanai, la rähdahs, pretti neturrah. Wissu, la teem landagā pasluddina, lai buhlu leisera pa-wehleschana woi ministeru padohms, tee fanemm ar urrah-kleegschahu. Taggad tee fahl pretti stahweht latram padohmam un latram wahrdam, las us to sihmetohs, no Ghstreiku Leisera walsts atschirtees nohst un ministeri pamahza, lai neweens wairs nepeeminn tohs pagahjuschus nepatikamus laikus. Tapat tee arr apsohlahs wairs neschirtees no tahm zittahm tautahm, winnu kaimineem, la Behmeem, Mehreem u. t. pr., jo effoht wissi kohpā labbas un laumas deenas haudjuschi un kohpā zihnjuschees prett kristitu lauschi eenaibneeleem, teem Turkeem. — Bittas Ghstreiku walstes tautas jo meerigas un labhā prahtā leisera lükumeem padohdahs, — tikkai Tirvles dakkā, us Italias rohbeschahm, tee laudis, las Italeesch, reisu reisahm paleef prettineeli, bet tas masums jau neko newarr eespeht. — Lai Deewos

palihds Ghstreiku walstei pastahwigu meeru panahkt, jo meers tai lohti waijadfigs, — zittadi tai jo wairak janihkst. Wahja tā jau deesgan.

No Italies. Daudsna, la tee zittureis no Pahwesta walsts nemeera deht israidiit Rohmehesch gribboht atkal atpakkat nahkt, teikdam, la winni gribboht sawā tehwischā dsihwoht, un tahdu effoht fahdi 14,000. Italias lehnina waldischanai las gan nebuhtu pretti, weenfahrt jau la teem laudihm pehz taisnibas newarretu leegt sawā tehwischā pahreet un ohtrfahrt, la tad Italias waldischanai paschaj wairs newaijadsetu nekahdu palihdsibū teem sneegt. Bet kad tee paschi, las gribb atpakkat eet, leelotees, la winni, ja ar labbu ne-eelaidschoht, buh schoht ar waru eet un kad tee fakkoht, la pasaule pirms newarreschoht meerā palist, kamehr pahwesta un pufsmehnescha laizigas warras nebuhschoht isnihzinatas, — tad Italias waldischana to newarroht palaut, jo winna Franzischeem schkirrotees apsohlijuse, la nebuhs patte pahwesta walstei usmahltees, neds arri zitteem no ahpusses palaut to darrh. — Pahwestis ibpaschu basnizas runnas-deenu turredams, kurrā daschus bislapus preelsch Italias eezechlis, effoht teem stahstijis: kad winnam waijadsejis ismelleht, lapehz til dauds bislapu weetas palikluschas tuffchahs, tad winsch pehrn lehninam Wilstoram Emanuelam rafstijis, lai weenu weetneelu atsuhta, ar ko pahr to warretu farunnatees. Kad tas notizzis, tad gan farunna schanohs eefahkusch, bet newarrejuschi gallā tift. Tak to la newarrejis atstahnt un tadeht schinni gaddā atkal farunna schanohs eefahkusch; bet nu winnam ar behdahm un fahpehm ween pahr to effoht jastahsta. Tee svehti ganni, ko us tahm tuffchahm bislapu weetahm suhtischah, atraddischoht, la tur neween bislapu manta isschekrleta un wiss tas, las pee winnu un nabagū pahrtikas waijadfigs, nonemts, bet la arri tahs to fw. weetu swaigsnas apgahstas, wissi klosteri isphostiti un tahs svehtas jumprawas pahr nomma fleegsni isgruhstas ahra, kur tahs no pasaules schekhruhchahs, sawa debbesu bruhtgana miholeschana gribbejuschas dsihwoht un nomirt. Comehr tadeht newarroht no ta svehta darba atstahtees, bet us Deewa pakaudamees to darrh, las peenahkahs un t. pr. Warr buht la us preelsch warreschoht arri us tahm zittahm tuffchahm weetahm bislapus suhticht. . . Generalis Garibaldis no Kapreras fallas atkal isreisojis un reisojoht klusfu zaur zittahm Italias pilsehtahm us Venediju. Tikkai tur sahdu deenu pahwejotees, kur winnam sahdi draugi apmeklejami. Bitti arri to melsch, la Garibaldis gribboht eet Kan-deescheem valihgā Turkus aplareoht, — bet to wis newarr tizzeht.

No Englandes. Englaandesch parliamente wehl arween strahda sawas runnas pahr daschahm walsts waijadibahm turredama. Tē nu arri preelschā nests leels nelabbums, lai jau fenn gribb isnihzinah, bet wehl newarr. Tas irr: la svechti luggi

no Amerikas tumschahm walschahm ar Englandes flaggu jeb walssis-sihmi brauzohrt. Indeschu strahd-neekus derredami un kad tahdus faderrejuschi aiss-weddoht sawa semme, tad tohs paturoht par d'sim-teem wehrgeem. Winni wihereem, seewahm un behr-neem eeteizohrt, ka ne-essoht tahlu winnu semmes, til kahdu diwi deenu braukumu ween. Daschi jau us juhras nomannoht, kahdā lifikstā krittuschi un labba' lezzoht juhrā slihzinatees, ne ka tahtak libds brauzohrt. — Englaendē kahds gudrineeks leelijes, ka effoht isdohmajs labbaku slinti, ne ka Bruchscheem ta tà nosaukta branga addatu-slinte. Ar to warroht 10 reis schaut pa $1\frac{3}{4}$ minutehm. Turrejuschi prohwi, bet neka lahga ne-essoht isdeweess, jo no 5 lohdehm ne weena ne-essoht trahpijuse mehrki. —

No Turkū walsts. Tizzam, ka katram lab-praht gribbahs finnaht, kas jel te weenreis isjuks, woi kristitee wirsrohku dabbuhs woi ne. Bet kas to warr kreeti finnaht, tadeht, ka Greeki daudzina, ka kristitee ar sawu pretti-turreschanohs wehl effoht pilna spehkā un teem labbi ejohrt us preelschu un Turki turpretti daudzina, ka leela datta Kandijas jau effoht meerā un padewusehs un drihs buhschoht wijs nemeera ugguns buht apslahpehcts. Kandias kristitee arween pastahw us to, lai winnaus pee Greeku semmes peenemim un kad kristigi Eiropas waldineeki sultanam padohmu dohd, lai kristiteem leelakas teesas un brihwibas nowehl, tad tas atfakka, ka winsch pats sinnaschoht kas jadarra. Tapat ar Serbijas walsti wehl naw ihstā gallā: daschu reis jau awises rafstija, ka sultans fojhijis sawu karra-spehku no winna zirkadelehm isnemt, bet ka taggad dsird, tad ihsti wehl no teesas nekas naw eefahlts un Serbeeschi jau taisotees sawam kaschokam greest launo pussi. Bik ilgi tas ta wehl ees unzik ilgi zitti Eiropas waldineeki valaus Turkeem ta darbotees, — to ne warram finnaht.

No Seemet-Amerikas brihw-walstehm. Amerikaneschis chehlojabs pahr tahm pahrleegi leelahm tullem, ko winneem uslekoht un ihpaschi pahr to, ka tee tulles jeb muitas lifikumi effoht nepastahwigi, arween dohdoht jaunus un gruhtakus; pa 5 gaddeem effoht 11 reis jauni tulles lifikumi dohti un arween zelta leelaka takse, — ta ka taggad ta tulle jau effoht 90 prozentos leela. Tikkai Amerikaneschu leela strahdiba un winna semmes baggatiba to wehl warrejuse panest, ka jau ne-essoht gluschi ispohestiti un ne-warroht wijs finnaht, woi zitta kahda semme to warretu isturrecht. Us Kanadas rohbeschahm effoht 23 muitas fargi un tomehr kontrebandoeki d'sihwojohrt un andelejoht spohschi. Nefenn wehl krohna-naudas ministeris pasleppeni lizzis tohs pahrbaudiht un panahjis, ka 22 no teem apfohlujuschi sawu paligu kontrebandoekeem. Kā tad lai nu gohdiga andele warroht pastahweht? So zur tahdahm leelahm tullem konterbandes andele warreni saltojohrt. — Kongressē

tas lifikums peenemis, ka Deenwidd'neekos karra-teesas ja-eezell. Par presidenta apfuhdsechanu wehl nekas slaidri naw nospreests. Daschi luhkojuschi, woi presidentu newarretu ar longressi falihdistaht tahdā wihsē, ka presidents no sawas pahrgalwibas atlaistohs un tadeht ar to runnajuschi. Presidents teem atbildejis, ka winsch labprahrt peenemu padohmu us to, Deenwidd'neeku walsts pawissam pahrgrohst. Bet tas nemas ne-essoht pareisi un nemas waijadfigs, ka Deenwidd'neeku walsts isstumjohrt no ammateem un gohda tohs wihrus, kas dumpja laika til ween darrijuschi pehz sawu lauschu prahta. No pachas bedribas walsts ammateem tohs isfleht gan wehl til dauds nekaitetu, bet teem gohda-weetas aislegt winnu paschu walstes, tas effoht pahr dauds un schee isfleht wihi effoht ihpaschi tee brangalee un derrigalee, ka winna weetā wairs tahdus neatrohdoht. Lai til nu winnaam peenessoht tahdu padohmu, kas winna ammata gohdam ne-essoht pretti, kad winsch tuhlin mettischootes par paligu. — Kansas walste teesas lifikuscas no teesas raksteem d'sehst tohs wahrdus „halts“ un „melns,“ lai ar teem wairs neisschirta baltohs zilwekus no Neegerem, bet ka wisseem buhtu weenada teesa.

No Melkitas. Kahds Franzuschu generalis us Paribst rafstijis, ka Juarezam gam pawissam effoht 70,000 karra-wihri, bet us 5 reis leelaku plazzi isklihduschi, ne ka Leisera Maksimiliana 30,000 soldati. Keisers tadeht teem generateem Markezz, Miramon un Mejia pawehlejis San Lui de Potosi pilsfehtu nemt, kur 6000 Juaristi effoht eelschā. Ja tas isdohtees, tad lai til San Lui, Melkito un to zeltu us Melkito apsargajoht un lai eeritjoht pretti-dumpineekus, kas Juarezam wirsu eet un Markezz jau effoht 3000 tahdus pretti-dumpineekus hadabhu-jis. Tomehr — ta tas pats offizeeris raksta — stabwoht Maksimiliana warra lohti flitti. Bittas sinas stahsta, ka Miramons Juareza garnisonus Balateas pilsfehtā ta effoht speedis, ka teem waijadsejis padohtees; Juarez pats effoht aisbehdsis. La wehl daschas zittas sinas attal sawadi stahsta, ko wissu newarr ihsti tizzeht.

No Wehterburas. Muhsu sta Mr. bij lassams, ka Wehterbura kahda mahjas-saimneeze sawu meesigu mahjsu ilgi zeetumā turrejuse, kur ta ahr-prahtā palikkuse un t. pr. Sinnams, ka tahdu stahstu awises lassijuschi dauds zilweki palikka nikni un ar pirksteem us to mahju rahdidami, tur garam stai-gaja. Taggad ta leeta no teesas pusses ismekleta un skann ta: Pee tahs minnetas mahjas-saimneeze, freilenes Sch. jau no 1846ta gadda d'sihwojohrt winnas mahja, kas atrailne un ahrprahrtiga. To neween wissi mahjas eedsihwotaji, bet arri wissi raddi sunwoht. Tas jau slaidri israhda, ka ta nelaimiga naw wijs apzeetinata. Ahrprahrtiba pee winnas

mannita jau 1821mā woi 1822trā gaddā. No ta laika ta bij sawa tehwa usraudischanā lihds 1842tram gaddam, tad tas nomirra. Tad atkal lihds 1846tam gaddam ta palikkuse pee brahta un no ta gadda tad pee sawas jau pirmak peeminnetas mahfas un nebuht ta kā kahda apzeetinata. Jo te winna dīshwojht ihpaschā kambari, mahfas gussamai-istabai blakkam. Schim kambarim diwi lohgi dahrfa pūsse, kam dubbusti rahmji preeskchā un diwi lohgi us eelu, kas gan bij aismuhreti zeet' un zaur to laikam bij ispaudisehs ta finna, ka winna, ta nelaimiga, bijuse zeetumā eeslohdīta un ka to tumschā zaurumā usgahjuschi. Schinni kambari bijuse gulta un faste, fur warrejuschi fehdeht wirsū. Scheitan mahsa mahsu kohpusē weena patte, bes ka mahjas kalpeem buhtu likkuse pee tahs ko darricht. Sainneeze scho sawu mahsu arr' ne-essoht wis tai kambari ween turrejuse, bet tad sweschi zilweli tur nebijuschi, tad to laiduse zittas istabas arr' un wassara ta staigajuse pa dahrfa. Til taht lihds schim finnams tizzis un tahlaka ismekleschana gan israhdischoht, woi winna turreta, kā tuwaku mihlestibas bauslis pawehl un dakteri par to spreeditchoht, woi ta, kā winna turreta sawā nelaimigā buhsschanā, wiss wianas wesseliba par labbu woi par kahdi. Tā tad nu schi stana israhda, ka pirmejahs wassodas bijuschas leela aplamiba ween.

Seemela pastē taggad dohs slaidralas finnas pahr to dīselu-zetta notikuschi nelaimi, pahr to preeskchājā Nri. stahstiam. Salka tā: no Nikitinskaja statfiona us Korablinskaja statfionu brauzoht abbi pakkatejee waggoni no slededehm islehluschi un wissu rindu — til to lokomotivi ween ne — rahwuschi lihds no dambja semmē. Kā reisneeki un konduktehrs issalka, tad ta nelaime iszehlusehs zaur to, ka schi rinda pahr dauds ahtri braukuse. Leelaka nelaime notikusē pee treschias klasse reisneekem. Tee 7 nosistee tifka aishvesti us Nikitinskaja statfionu paglabbah. Mo teem fescheem, kas smaggi draggati, trim rohku stilbi un weenam kahja laufa; 15teem masas bruhzes ween tifkusches. 4 dakteri un 6 halbeeri tuhlin atsteiguschees nelaimigeem palibdseht.

No Englandes. Irr soffaitihts, zit nelaimes pehrnā gaddā us juhru notikusches. Esoht pohtā gahjuschi 2581 sehgel- un 165 dampfluggi, un 183 sehgel- un 3 dampfluggi parvissam pasudduschi tā, ka no teem ne wehsts. Parvissam sudduschi 2932 fuggi. Mo teem gan drihs ta pūsse, prohti 1461 fuggi bijuschi Englaedeschi un no Kreewsemmes tifka 26 fuggi.

No Franzijas. Franzijā tahds nelabs eerad-dums, ka dauds pilsfehtneeki negribb paschi ar sawu behrnu-audfinašchanu durbotees, bet par mafsu nodohd tohs tā kā peedsimmuschi, us semmehm emmahm sihdiht un pa-audfinaht. Sinnams, ka tahdas emmas, fur paschu wezzaku azzis naw kahd, wairak prahktā turr' to mafsu, ko dabbu, ne kā ruhpajahs

pahr to peenemu behrnu aplohpeschani. Irr taggad waldischana peenahluse, ka no 20,000 sihdameem behrneem, ko Parihse ween ilgaddā us semmehm emmahm nodohdoht, 15,000 nomirstoht. Behrnu pee emmas suhtih, effoht tilpat, kā to atdoht nahwes rohkās. Weena emma peenehmuse 9 behrnus weenā paschā gaddā, kas wissi baddā nomirruschi. Kahds dokteris stahsta, ka effoht arr tahdas emmas, kas 15 gaddus no weetas sihdamus behrnu pēnemmoht, bet neweenu behrnu ne dabbujohht wezzafeem atpakkat doht! Kahds zeema waldineels fazzijis, ka winna kahpta effoht pilna ar Parihse behrnu lihkeem. Kā jel tahda dīshwe warr patikt Deeram? Woi tahs irr wezzaku sirdis, kas pahr saweem behrneem til mas behda?!

No Greeku walstes. Išchā Februar deenā Joneeschu fallā bijuse leela semmes-trihzeschana, no ka tahs diwi pilsfehtas Agostoli un Lissuri, kā arri daschi zeemi palikkuschi par druppu laudsehm un dauds zilweli lihds sawu gallu dabbujuschi. Arri wehl zittas pilsfehtas un fallās to nelaimi fajuituschi un ta patte semmes-trihzeschana arri wehl 6tā Februarī mannita.

Jaunakahs un telegrafa sinnas.

No Parihse. Meksikas Leisers Maksimilians saweem suhtiteem ahrsemēs pawehlejis, nelahdas finnas winnam wairs eefuhit. Dohma, ka, tad Franzuschi no turrenes buhs aishgahjuschi, tad laikam nelahdas finnas no Meksiko pilosfehtas us Berakruzi laikam newarreschoht eet.

No Triestes. Garibaldis fanehmis tohs pee winna tuhitoths Greeku wehstneekus. Garibaldis teem leezinaja, ka wissu Italia stahwoht us Greeku pūssi. Winsch effoht sawu dehlu un zittas offizerus suhtijis us Kandiju Greekem paligā un ja labbi isdohschotees, tad pats arri turp eefchoht.

No Belgrades. Sultans gan effoht apfohlijes, sawu karraspehku no Serbijas iskem, bet tad lai Serbeesdi apfohloht leelaki gaddi meslu winnam mafsaht, sawu karraspehku mastuhti un lai zittas waldischana angalwojht, ka Serbia winnam orweem buhsschoht padewiga un pakonfiga.

No Meksikas. Starp galwas pilsfehtu un jubras ohstahn republikaneeschi wissus zellus aishahjuschi. Keisera draugi un sweschneeki fatafsahs ur tahs semmes aiseet.

Darbs un darba wehrtiba.

I.

Raddischanas wissu-augstakais sohlis dīshwu raddijuma pullā irr zilwels, kam Radditajs pats sawu gihmi irr dewis un kam wehlejis waldbiht par wissfeem zitteem raddijumeem. Schi waldischana nepastahw eelsch kaut kahdas fēwischkas gohdibas jeb warras, tā kā bij dohmaht: chd', dserr' un walbi, ne tā, winna (ta waldischana) pastahw eelsch tā: Deews tas Tehws zilwelam irr dewis prahtu un sapraschani, ar ko winsch warr wissas dabbas leetas jeb wissus raddijumus uswarreht un zaur to wissu, kas winnam waisaga pee meesigas labklaahschanas, warr few sagahdaht.

Tadeht arri zilwelam, kas sawu labklaahschani dzenahs panahlt, buhs meesigi un garrigi strahdah.

Mehs redsam, ka neweena raddita leeta wirs semmes nestahw meerā; jo libds kahds raddijuma spehks meerā palistu, tad arri wissa dabba pahrwehrstohs. Ka dabba strahda, warram ittin weegli nolemt peeta, ka dauds leetas peenemmahs un dauds atkal isnihfst, kas pawassarā usdihga, jau ruddeni nokaltis guss pelnōs. Sahle un kohki dihgst, aug, nokalst, satruhd un pawissam isnihfsi, bet is winnu salnehm un sehlsinahm atkal jauns raddishanas spehks raddahs un t. j. pr. Nedsi, ta dabba patte zilwelu mahza gahdaht un strahdaht un winnu speesch wissu, kas pee meefas un dshwibas usturrefchanas irr waijadsigs, sagahdaht. Tadeht winsch arri ezze, sehi un ptajz; dabba atkal winnam dohd no weena graudina wairak graudus. Schee nu teek samalti un tad maiše iszepti un putra iswahriti. Apgehrbu zilwels few no linneem, willas un t. j. pr. sagahda, bet weens pats nespeli til tahli gallā west, ka warr muggurā wilkt, jo ne ickatris weenā reise warr semmi lohpt, melderis, skrohderis un kurpneeks buht. Wehl gaddahs dauds un daschadas waijadisbas, kas pee zilwela meefas un dwehseles usturrefchanas irr waijadsigs, pee kureahm tad arri dauds zitti strahda un schohs nosauz tad ickatru pebz winna darboschanas, ka ammatneeki, semmes-kohpeji un andelmanni. Bet tas ne irr gan, arri tahdi zilweli irr lohti waijadsigi, kas par zitteem walda un gahda, ka mehs sawā semme drohschi un meerigi dshwoht warram. Tē wehl irr peeminnami arri tahdi strahdneeki, kas zaur sawahm darboschanahm muhsu nemirstamu dweheli us to muhschigu dshwoschanu sataisa. Ta tad stahw weens raddijums pee ohtra un weens zilwels ar saweem darbeem pee ohtra, ka kahdas garris kehdes lohzelki, jo weens irr ohtram par labbu un weenam irr jakalpo tam ohram.

Bilwels to pilnigi atsildams, ka bes gahdaschanas un strahdaschanas itt nekas zitts newarr zeltees, ka tikkai yohsts un badda-nahwe, steidsahs dohmaht un gahdaht, kahda wihsē few un sawejeem gohdigu un peenahzigu usturrefchanu un dshwoschanu warretu sagahdaht.

Tē nu wehl buhtu dauds ko peeminneht, bet lai schoreis schi runna par garru neisnahktu, zerrejam us preeschhu wehl wairak, ka eesahkuschi, farunnatees un tadeht heidscht lai peeminnam kahdu jaunu pelau, zaur ko dascham wakkinekam, barbigam un pelkas kahrigam zilwekam warretu labs grassis atleht. — Par prohwi: Nihgā teek ifgaddus libds 300 tuhlfoschhas muzzas linnu-sehku us ahrsemme aissuhitas un, ka dauds to jau finna, teek krohna-sehklas ohsola muzzas behrtas, kureahm tad dibbenu aistaisa un kas tad fuggos jeb waggoni teek eekrutas. Preesch to minnetu muzzu flaitli waijaga libds 50,000 lastu stihpas (1 lasta irr 12 buntes un weenā bunte 8 stihpas jeb pawissam 96 stihpas) un par weenn lastu malfa zaur zaurim 40 kap., tas irr weens kapitals no 20,000 rubleem. Bet lad nu wehl tahs

stihpas rehksina, kas preesch filku muzzahm un zittahm muzzahm wehl irr waijadfigas, tad isnahlihds 30,000 r., kas kahdu par stihpahm teek isdohti. Kad nu wehl apdohmajam, ka to waijadfigu flaitli stihpu pee mums, lai gan lasdu meschi papilnam ween irr, newarr sadisht un ka tadeht stihpas waijaga no Ollandes pa 2 un 3 fuggu lahdineem likt atwest. Libds schim tilke stihpas wissu-wairak no Widsemmes us Nihgu westas; bet kad nu tee meschi Widsemme gadda no gadda jo wairak irr iszirsti, arri lasdas masaki paleek un tadeht taggad par weenu kubik-affi stihpu-kohku libds 10 rub. fudr. malfa un turpretti 10 un wairak juhdses irr pakkat jabrauz. Widsemme irr dauds sainneeki, kas saweem laudihm seemā pa wakfareem un t. j. pr. leek stihpas drahst, arri dauds tahdu atrohdahs, kas zauru gaddu us stihpu drashchanu dshwo. To nu redsedami, ka no Widsemme pusses gaddu no gadda masak stihpas teek us Nihgu westas un turpretti to sinnadami, ka Kursemme daschās weetās jo kreetni lasdu meschi irr, pawissam us Leischu rohbeschahm, kur, ka teiz, par 2 rubli kubik-affi stihpu-kohkus warroht pirk, wissus wezzischus, ne wissai spehzigus un wissus zittus, kam ihstena darba truhfst, usaizinajam, zaur stihpu drashchanu sawu brihwlaiku pahtsinah un tahda wihsē few ko nopolniht. Ihpaschi labbi buhtu, ka pagasta waldischanas sawus wakkinekus un zittus brihwneekus us to paslubbiniatu, scheem no eesahkuma palibdsetu un par to gahdatu, ka winneem gruntigs darbs un pelna netruhktu, zaur ko tad arri dauds kaunas dohmas un nedarbi tisku nowehrsti un turpretti pagasteem zaur to rastohs masakas gahdaschanas un isdohschanas preesch nabbageem un nespahjneekem. Tadeht lai schis rafsts wisseem irr par labbu; winsch lai derr tāpat teem, kam tahdi meschi irr, ka arri tahdeem, kam wattas irr un darbs truhfst, un nesinn ka un fur pelau atrast. Pee schi darba newaijaga nesahdas erikteschanas nedz kapitala, nedz ilgi mahzitees un kahdu sawadu skunsti isprast.

Ickatris, kas til ween pats griss dshitees, warr ittin lehti eesahkt stihpu-kohkus pirk, isdrahst un us Nihgu nowest un tē teek stihpas ickatra sailā ar preeku pirkas.

Ihpaschi wissahm jaunahm walsts waldischanahm Widsemme un Kursemme itt sevischki leetu pee frds, zaur schahdu un arri zittu pelau atnestdamu darboschanohs par sawu walsts lohzelki meefigu un garrigu lablahscham gahdaht, jo schobrihd irr laiks un arri warra preeschneekem til tahd rohka likta, neween walsts lohzelkus raht un aisslahweht, bet arri par winneem gahdaht; un to finna ickatris, ka darbs irr wissu tikkumu eesahkums, bet flinkums wissa kauna perrellis.

Ar schi paslubbinafchanu wisseem uszihktu un drohscibiu pee jauna darba eesahkshanahs wehledams, zerreju us preeschhu schi arri par zittahm leetahm farunnatees.

J. Sp.

Par d'sintu mahju pirk'chann Widsemme.

No 1ma Juli 1866 lihds 1ma Janvarim 1867.

Schinni puusgadda Widsemme atkal papilnam zeematu semmes pahrohts. Pa lahdahm muischahm, draudschm un aprinkleem tee pahrdewumi notikuschi un t. pr., par to Mahjas weesa lassitajeem te gribbu stanu doht.

		dald.	gr.	rub.
1) Braulenes grafs Siewers, Kasdones dr. un Zehfu apr.	.	irr pahrdewis	117	233 par 19,300
2) Mahlpils leelskungs Grote, Mahlpils dr. un Nihgas apr.	.	"	567	989 "
3) Wanna Woldomois Strik leelskungs, Willandes dr. un Willandes apr.	.	"	101	162 "
4) Platermuischas leelskungs Strik, Rujenes dr. un Walmeeres apr.	.	"	405	580 "
5) Wezs Ottesmuischas grafs Siewers, Mas-Sallazes dr. un Walmeeres apr.	.	"	1003	742 "
6) Turnesmuischas barons Brangell, Chrgemes dr. un Wallas apr.	.	"	570	1007 "
7) Böllimois grafs Mellin, Karkus dr. un Willandes apr.	.	"	161	269 "
8) Nurmismuischas leelskungs Freimann, Rujenes dr. un Walmeeres apr.	.	"	186	168 "
9) Uus Karrista grafs Jersen, Rujenes dr. un Behrnawas apr.	.	"	540	180 "
10) Roplamois leelskungs Brach, Lehrpatas dr. un Lehrpatas apr.	.	"	15	48 "
11) Sur Kongota leelskungs Bur Mühlen, Kawildas dr. un Lehrpatas apr.	.	"	50	42 "
12) Oppesmuischas leelskungs Gutzeit, Oppelalna dr. un Walkas apr.	.	"	141	373 "
13) Drustmuischas leelskungs Haemeister, Dsehrbenes dr. un Zehfu apr.	.	"	770	1485 "
14) Raunas Jaunasmuischas leelskungs Pander, Raunas dr. un Zehfu apr.	.	"	63	185 "
15) Karlmuischas grafsene Siewers, Ahrasches dr. un Zehfu apr.	.	"	58	70 "
16) Perstimois leelskungs Strik, Willandes dr. un Behrnawas apr.	.	"	252	473 "
17) Abbia barons Stakelberg, Hallistes dr. un Behrnawas apr.	.	"	647	1652 "
18) Wanna Bornus leelskungs Bur Mühlen, Hallistes dr. un Behrnawas apr.	.	"	285	867 "
19) Urntimois leelskungs Roth, Kanneves dr. un Lehrpatas apr.	.	"	253	397 "
20) Uus Karrista grafs Jersen, Hallistes dr. un Behrnawas apr.	.	"	499	942 "
21) Kohfslmuischas barons Fölkersahm, Mas-Sallazes dr. un Walmeeres apr.	.	"	575	255 "
22) Pollimois leelskungs Strik, Karkus dr. un Walmeeres apr.	.	"	889	1263 "
23) Immaser barons Stakelberg, Pillistser dr. un Behrnawas apr.	.	"	54	91 "
24) Talamas barons Stakelberg, Rappinas dr. un Lehrpatas apr.	.	"	102	255 "
25) Walterbergas barons Viettinghoff, Mas-Sallazes dr. un Walmeeres apr.	.	"	24	147 "
26) Mellomois leelskungs Möller, Kanneves dr. un Lehrpatas apr.	.	"	38	1 "
27) Jerremuischas leelskungs Stern, Rujenes dr. un Walmeeres apr.	.	"	130	263 "

Wifs kohpā 8640 89 " 1,491,748

Dalveris zaur zaurim rehkinajohit mäksa lahdus 172 rublus. Behrnawas aprinki 6 muischneeki pahrdewuschi, Walmeeres aprinki arri 6, Lehrpatas aprinki 5, Zehfu aprinki 4, Willandes aprinki 3, Walkas aprinki 2, Nihgas aprinki 1. — No teem Iggauineem, kas Widsemme d'shwo, Iggauu aprinkos, 14 muischas zeemati irr pirlti, no pascheem Latweescheem 13 muischas.

Latweeschi irr pirkuschi 4681 dald. 72 gr. par 727,764 rub.

Iggauu " 3959 " 17 " " 763,984 " "

Kohpā 8640 " 89 " " 1,491,748 "

Latweeschi irr mäksajuschi lahdus 155 rublus daldex

Iggauu " " " 192 " "

Aita eet suhdseht.

Beenijami Mahjas weesa lassitaji schahdu wirsrakstu: „aita eet suhdseht,” lassidami, laikam dohmabs, ka te winneem gribboht slabstibt lahdus pafallu, woi tur fiveschä semmes mäslä gaddijuschiobs notikumu. Bet ta naw wis. Tas gaddijahs te pat muhsu mihla Widsemme. Atta Februar d. f. g. man gaddijahs braukt lihds lahdahmuhdens-d'sirnawahm, tur zetta satiku 50 gaddus wezzu feewischku, kurrat palkalgabja pelehka aitina un ais schahs maja meitina. Man tahdi reisneeli sawadi israhdiyahs; tapbz sirgu peeturrejis, to seeweeti waizaju: tur juhs taggad seemas-laita to aitina dsennat? Ta atbildeja: „Vijam pee jauna funga (walsts teesas strihwera) ar suhdsibu, jo fainneeks aitina no kuhts is-

d'sirana abrä un tai barribu nedohd.” Es na waijaju: „Kur tad juhs d'shwojat un woi jums ire wihrs, woi naw?” Us to winna atbildeja: Schieffohrt atrailne un d'shwojohrt pee ta un ta rentineeka, kam pagahjuschä wassara lohpus gannijuse; winnu starpā bijis norunnahbs, schai lihds ar sawu 5 gaddus wezzu meitina winna maise un ruhmē pa seemu d'shwojohrt un arri to aitina, tas effohrt schahs weeniga manta, pee rentineeka barribas usturreht. Bet nu taggad jau effohrt trescha deena, lamehr schai pa schai un meitina maises wairs nedohdoht un meitina jau diwas deenas effohrt valikuse ne-ehduse, lamehr nu scheblärdiga muischas mohdere to effohrt pa ehdinajuse; schodeen rentineeks arri to aitina effohrt no kuhts istuhmis abrä. Es winna teizu; kapebz

tad aitina waijadseja lihds nemt, jo tahds mass lohpinsch seemas-lalkā, us tahdu garru zellu — 6 werstes tai bij le staigahli lihds skrihweram — warr nonihlt? Winna man atteiza: zittadi teesa jau netizzeschoht un pee lai taf schi to aitina un meitina buhtu atlahjuse? Wehl tai waizaju: Ko tad skrihweris par to fazzijs? Effoht fazzijis: Ko tad schis lai darroht? Aitu gan warroht nokaut preefch gaffas, bet kur tad scho paschu un behrnu lai leekohli? Tadeht lai nahkoht nahkoschā peektdeenā, kad walsts teesa buhschoht kohpā. Es winnai teizu: tak warreit eet pee walsts wezzaka un to luht, lai winsch tak drikhsak to leetu pehz likkumeem isdarra; jo lihds peektdeenai wehl wissa neddeka irr janodshwo un tilgju juhs abbas un ta aitina bes pajumta un usturra warrat nonihlt. Ta atteiza, lai lihds wezzaka mahjai wehl effoht 7 werstes; woi tad schi scho-deen ar fawem nesphejneelieem zetta-beedreem til tahlu warroht noeet? Un ta nu ta nabbaga atraikne ar fawu aitina un meitina aissahja, pa leelzettu uslassidama seena sahles, las mallas-weddejeem no raggawahm issbirruchas — un es pehzak neko par to wairak ne-esmu d'sirdejis. Til fawā prahā dohmajū ta: Ja tas ristigi ta teesa, lai atraikne schehlojahs, tad jaſafka; woi tad tahds zeetſirdigs rentineeks nemas us Deewa nedohma! Mahjas weess lassam par Seemel-Amerikas Deenwidd'neelu zeetſirdibū prett fawem zitt'fahrtigeem wehrgeem, teem melneem Neegereem; winni tohs tadeht wahrdina, lai no waldishanas pusses naw lahga aisleegschana un ta winna ahdas pehrwe naw tahda, lai teem pascheem un lai tee dohma: Deews Neegerus tikkai preefch kalposchanas ween effoht raddijis. Bet mums, lai pehz tad mums fawus paschus laudis waijadsetu ta wahrdinah, lam weenada balta ahda un las effam no weenas paschas Kaukasus flakkas? Un tad wehl atraiknes un bahrinus! Lailam tahi di wahrdinataji nemas nedohma us to bahrinu tehwu un atraiknu teefataju, nedf behda par winna sohdibū! Kas jau par atraiknehm un bahrineem nebehda, lai tahds ne-nizzinahs besprahligus lohpus! Af tahi di laiki, kad arri aita eet fuhdseht!

G. S.

Eij jel, dehlin, flohlā!

Senn jau lohpi stalli litti,
Ahrā puhsch nu wehji pisti,
Senn jau tufchi lanjini,
Brohjam dseefma, putini!
Eij nu, dehlin, flohlā.
Debbes sneegu semmē laifa,
Viltu jau pa uppehm taisa,
Seema jau nu eetaisahs,
Behrni flohlā salassabs,
Steidsees, dehlin, flohlā!

Lai nu paleel Krantz, Dukis,
Kummeli un Leelais puhs,
Kas bij drangi wassara,
Gannos dsennoht tibrungā,
Atwaddees — eij flohlā!

Paglabba aif llethes Lahdes,
Lai tu neteet pehz eelsch slahdes —
Sawu tauri — stebbuli —
Leelo tahschu zeppuri,
Un tad drahs til flohlā!

Meschā lai brauz leeli schni,
Wezzee lai kurr krahfni lehni,
Tu nemim maist — maischeli,
Usleez jaunu zeppuri,
Un eij, dehlin, flohlā!

Neween behrni faimineelu
Bauda flohlas dahrgu preelu,
Bet arr' ganni, fehrdeeni,
Kohpā sehsch itt weenadi
Stohlas bentlos — flohlā.

Flohlā a gudru tewi taisa,
Un no mahneem wallā raifa,
Rahda Deewa padohmus,
Mahza debbees zellinus.
Steidsees tadeht flohlā!

Kad ir mahjās leels usangtu,
Tak tew zits par multi faultu;
Atlahj krahfnes benteli,
Lehwa leelo lamsohli,
Un eij, dehlin, flohlā!

Klau! jau flohlas pulstens swanna.
So tas sihme — flohleens mauna,
Ahtri flohlā pulzejahs,
Un us berlebm apfeschahs,
Eij! — winsch fawz ir tewi!!

Kad tu buhſt flohlā gahjis,
Daschas gudribas eekrahjis,
Deews un laudis miylehs tew,
Buhs tew' pascham preeks pahr tew.
Dehls, eij tadeht flohlā!

G. F. S.

Us balle.

Kahdā balle kur tikkā danzohts, usluhdse kahds jaunkungs kahdu smalku mamselli us danzi. „Af, Jums ja nau zimdu!“ esauzahs schi. — „Par to naw nekas, gan es pehzak rohlas nomasgaschu,“ atildeja schi.

Andeles-sinnas.

Nīhgā, 23schā Februar. (Us behrjes.) Laiks schinnis deenās wairal bij jauns un falla lihds 12 grahdeem. Linnu andē wairak tilli pirkas balta un pelleklas linnu sortes. Malfaja par frohna 51 rub., par gaischeem 52 rub., par puil frohna 53 rub., par smallem puil frohna 56 rub., par zins frohna 58 rub., par zins frohna gaischeem 59 rub., par bratta 47 rub., par puil bratta 49 rub., par bratta gaischeem 50 rub., dreiband 37 rub., puil dreiband 39 rub., hofs dreiband 40 rub., Wids. dreiband 37 rub., dreiband puil 39 rub., par birkawu. Schamas linnu - fehlas palitta per mezza tirgus.

Us tirgus. Buhrs kweefch u malfaja 4 rub. 50 kap., puhrs rubu 2 rub. 30 kap., puhrs meeschu 2 rub. 10 l., puhrs ausu 1 rub. 25 kap. Sabls malfaja par 10 puddeem farfana 6 rub. 70 kap., balta rupja 7 rub., smalka 7 rub., alminā fahls 6 rub. 50 kap. Silkes lasdu mužžā 14 rub., egli mužžā 13½ rub. Pahrikas prezzes valituscas vee ta pascha agrala dahrguma. Malfaja poħħi zwiesla 4 rub. 80 kap., poħħi zuħlu gallas 2 rub. 40 kap., u. t. pr.

Naudas tirgus brustu zeblees. Us behrjes maltsi banka billees malfaja 79½ rub., Wids. usfakkamas liħlu-grahmata 97 rub. 50 kap., neusfallamas 89½ rub., kursemmes usfakkamas liħlu-grahmata 98 rub., 5 prozentu usdenu billees no 1mas leeneħħanas 108 rub., no oħras leeneħħanas 105½ rub. un Nīhgā-Dinaburgas dselsu-zella af-żijs 112 rub.

Athidbedams redaktehrs A. Leitan.

